

Onderwerp:

Toetreding Circulus inzameling huishoudelijk afval

Adviseur : S. Michels**Programma** : Volksgezondheid en milieu**Programmanummer** : 7**Portefeuillehouder** : T. van der pas**Datum B&W** : 6 mei 2025**Datum Raad** : 27 mei 2025**Openbaar** : Ja

Advies

1. Kennisnemen van het ontwerpbesluit van het college tot deelname en toetreding tot Circulus B.V. voor de dienstverlening van het inzamelen van huishoudelijk afval;
2. Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken over dat ontwerpbesluit van het college tot deelname en toetreding tot Circulus B.V. voor de dienstverlening van het inzamelen van huishoudelijk afval;
3. In te stemmen met de aankoop van aandelen voor het geïndiceerde bedrag van €43.000.

Achtergrond

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor de inzameling (en verwerking) van huishoudelijke afval- en grondstoffen. Zij streeft daarbij naar een toekomstbestendig, kostenefficiënt en duurzaam afvalbeheer en stelt “van Afval naar Grondstof” tot doel.

Het contract voor de dienstverlening op het gebied van inzameling van het huishoudelijk afval met de huidige inzamelaar (Ter Horst) loopt af op 31 december 2025. Ter Horst (uit name van haar rechtsopvolger MSN) heeft aangegeven dat zij geen nieuwe opdrachten meer zal aannemen en zich terugtrekt uit de markt van inzameling van huisvuil. Deze mededeling is aanleiding geweest voor een strategische herbezinning op het model voor het grondstoffenbeheer.

Het college heeft besloten om voor het toekomstige afvalbeheer aan te sluiten bij een overheidgedomineerde inzamelorganisatie (OGI). U bent hierover geïnformeerd per brief van 22 april 2025. Het college heeft na gesprekken met Circulus en het door Circulus ingediende voorstel, een ontwerp-besluit genomen om te kiezen voor Circulus BV. De gemeente wordt op twee wijzen verbonden: als mede-eigenaar via het aandeelhouderschap en als opdrachtgever via een dienstverleningsovereenkomst. Om mede-eigenaar te worden moeten aandelen worden gekocht.

Het college stelt de raad in de gelegenheid zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen (artikel 160 lid 2 Gemeentewet) en vraagt in te stemmen met de aankoop van de aandelen.

Beoogd effect

Met toetreding tot Circulus BV borgen we een duurzame, efficiënte samenwerking voor de invulling van de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. Met daarbij voor de gemeente invloed

en zeggenschap, flexibiliteit, stabiele en voorspelbare kosten, sturing over de uitvoering van het afvalbeheer en een geschikte structuur voor de verbreding van de te leveren diensten.

Argumenten

1.1 De raad wordt op grond van de Gemeentewet in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen naar voren te brengen.

Het artikel 160, lid 2 ziet er op toe dat het college slechts besluit tot de deelneming nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen. Een besluit tot deelneming in een overheidsgedomineerde inzamelorganisatie wordt alleen genomen indien dat goed is voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Hieraan wordt voldaan: Circulus is opgericht ter behartiging van het openbaar belang van afvalverwerking in de deelnemende gemeenten.

1.2 De raad is geïnformeerd

De raad is meegenomen in het proces. Medio april is aan de raad een Raadsinformatiebrief gestuurd met een uitlijning van het proces. In het Collegevoorstel met het ontwerpbesluit tot toetreding tot Circulus (zie bijlage 1) is alle beschikbare informatie opgenomen.

1.3 Wettelijke taak wordt goed ingevuld

Ten behoeve van het ontwerp-collegebesluit tot deelname is het voorstel van Circulus beoordeeld. Uit de beoordeling blijkt dat Circulus voor de gemeente Rozendaal een geschikte partner is die de afvalinzameling per 1 januari 2026 volwaardig kan uitvoeren.

1.4 De raad houdt haar bevoegdheid

Op strategisch beleidsniveau blijft de gemeente eindverantwoordelijk. De gemeente bepaalt het eigen afval- en grondstoffenbeleid, de inzamelwijzen en het serviceniveau (zoals inzamelfrequenties). De keuze voor samenwerking beperkt de gemeente niet in de wensen voor dienstverlening of het te voeren beleid.

1.5 De huidige inzamelsystematiek gaan 'as-is' over

Bestaande afspraken worden gerespecteerd. Het hele takenpakket (met als belangrijkste werkzaamheden inzameling huishoudelijk afval) wordt door Circulus overgenomen.

1.6 Rozendaal blijft regiegemeente

Aansluiten bij Circulus BV ten behoeve van de inzameldienstverlening en de daaraan verbonden activiteiten betekent dat de rol van de gemeente niet wezenlijk wijzigt. De gemeente blijft regiegemeente. In plaats van door meerdere marktpartijen worden de diensten nu geleverd door één overheidsvennootschap namelijk Circulus BV. En in plaats van een groot aantal verschillende contracten en relaties, is in de nieuwe situatie sprake van één integraal contract (de dienstverleningsovereenkomst, DVO) met één opdrachtnemer.

Door toetreding tot Circulus BV komen op termijn op diverse terreinen enkele taken te vervallen. Dit betreft (gesegmenteerde) taken op het gebied van administratie, aanbestedingen en contractbeheer en communicatie. In hoeverre dit gevolgen heeft voor de formatie zal na 2026 duidelijker worden. Mogelijk kan een eventuele formatiereductie voor een deel door natuurlijk verloop en taakherschikking worden opgevangen.

2.1 Voor de deelname moet de gemeente aandelen verwerven.

Circulus is een besloten vennootschap (BV) waar de aangesloten gemeenten aandeelhouder zijn. Aansluiting bij Circulus betekent dat Rozendaal aandelen moet verwerven. De bevoegdheid van de gemeenteraad bij een besluit tot toetreding tot Circulus door het college van B&W ziet op het beschikbaar stellen van krediet voor de aankoop van aandelen. Onder “Financiën” staat hiervoor de toelichting.

2.2 Scheiding van opdrachtgevers- en aandeelhoudersrol

De gemeente Rozendaal is op twee wijzen verbonden aan Circulus. Als mede-eigenaar via het aandeelhouderschap en als opdrachtgever via een dienstverleningsovereenkomst. De portefeuillehouder afvalbeheer vervult daarbij de rol van opdrachtgever voor Circulus, met als belangrijkste sturingsinstrument de dienstverleningsovereenkomst. De portefeuillehouder financiën vervult de rol van aandeelhouder met als belangrijkste instrument de rol en zeggenschap in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) van Circulus. De raad kan invloed uitoefenen via de aandeelhouder (portefeuillehouder financiën) in de AVA. In dit kader kunnen belangrijke besluiten in de AVA door het college ter informatie worden voorgelegd aan de gemeenteraad of voor het geven van zienswijzen.

Kanttekeningen

1.1 We zitten op een kritisch tijdsfad

Om de continuïteit van de inzameldienstverlening in Rozendaal te waarborgen per 1/1/2026 is van belang dat het besluitvormingsproces (naast zorgvuldig) voortvarend is. De gevraagde snelheid is geen keuze, maar een consequentie van de omstandigheden waardoor het traject versneld uitgevoerd moet worden. Het borgen van de inzameldienstverlening per 1/1/2026 vraagt om een minimale tijdstermijn van 6 maanden voor het voorbereidingstraject. Door de gekozen formulering van het raadsbesluit wordt het mogelijk om het voorgenomen besluit van het college vlot te bevestigen, waarna de implementatie en voorbereiding van de toetreding en uitvoering van de inzameling zijn beslag kunnen krijgen.

1.2 Strategische keuze gemaakt op kwalitatieve aspecten

Ondanks de beperkte invloed en zeggenschap binnen Circulus (vanwege de grote van de gemeente Rozendaal) kunnen we goed gebruik maken van de actieve regionale samenwerking. De gemeenten Brummen, Bronckhorst, Doesburg, Duiven en Westervoort zijn allen deelnemer in Circulus en recent heeft ook de gemeente Rheden het besluitvormingstraject ingezet voor deelname in Circulus. Daarnaast werken we binnenkort ook via de gemeente Doesburg al samen met Circulus rond het Recycleplein Doesburg.

1.3 Stijging afvalstoffenheffing is niet te voorkomen

We zien de komende jaren een autonome stijging van de kosten voor de afvalinzameling – en verwerking. Dit is onder ander het gevolg van een stijging van de verwerkingskosten en een toename in de inzamelkosten. De afgelopen jaren had de gemeente Rozendaal een inzamel tarief dat ver onder de marktnorm lag. Dit is ook te zien in het aanbod van Circulus. De aanbiedingsprijs is een vast gegeven als gevolg van het hanteren van eenheidstarieven bij een samenwerkings-verband. Er zal nog wel met Circulus gekeken worden in hoeverre een ‘zachte landing’ kan worden gerealiseerd. Op de kosteneffecten wordt nader ingegaan onder Financiën.

1.4 Er is risico op extra kosten.

Als aandeelhouder bij Circulus BV zijn alle deelnemende gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk voor extra kosten indien die zich voordoen als gevolg van tegenvallende aanbestedingen voor verwerking, kostenstijgingen of exogene factoren. We zien in de transitie vooral financiële risico's, welke nader zijn toegelicht onder het kopje Financiën. Deze en eventuele verlengde aansprakelijkheidsrisico's zijn door het college in voorbereiding gewogen en aanvaardbaar geacht. Vanzelfsprekend zal er in de nadere uitwerking met Circulus onverminderd aandacht zijn voor deze risico's.

1.5 Bestaande verwerkingscontracten worden uitgediend.

De gemeente heeft voor de verwerking van de afval- en grondstofstromen bestaande verwerkingscontracten. De resterende looptijd van deze verwerkingscontracten is maximaal 4 jaar. Aan het einde van elk verwerkingscontract sluiten we aan bij de verwerkingscontracten van Circulus. Omdat Circulus BV voor de meeste verwerkingscontracten een gunstiger tarief heeft, kan hiermee op termijn een kostenreductie worden gerealiseerd.

1.6 Uittreding is niet op elk moment mogelijk.

Uitgangspunt bij toetreding is een langdurige samenwerking. Uittreding is mogelijk door opzegging. De huidige deelnemers aan Circulus hebben hierover afgesproken dat dit kan met een opzegtermijn tussen 24 en 28 maanden na de laatste gemeenteraadsverkiezingen, met een ingangsdatum halverwege de volgende zittingsperiode. Bij beëindiging van de DVO is de gemeente verplicht de desintegratiekosten te betalen zoals eventuele terugname van activa, overname van personeel (indien van toepassing) en overige openstaande financiële verplichtingen.

Financien

Verwerven en financieren van aandelen

Rozendaal verwerft 37 aandelen. Op basis van de actuele balanswaarde wordt uitgegaan een investering voor het verwerven van € 43.000. Het exacte aanschafbedrag wordt definitief bepaald op basis van de stand van de aandelen per 1 januari 2026. Het genoemde bedrag geeft de orde van grootte van de investering weer. De aanschaf van de aandelen wordt gedaan met:

- eigen middelen;
- inbreng van bestaande activa (minicontainers en verzamelcontainers).

Het publieke bedrijf hanteert hier in principe dat activa tegen gecalculeerde boekwaarde wordt overgenomen, waarna het publieke bedrijf verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud. Omdat onduidelijk is op welke waarde de activa zullen worden gewaardeerd is met de inbreng van activa nu geen rekening gehouden maar dit wordt na besluitvorming in het implementatietraject meegenomen.

De aandelen die worden verworven door Rozendaal komen als bezit op de balans terug onder de Financiële vaste activa. Omdat voor de financiering liquide middelen worden ingezet die op dit moment rentedragend zijn betekent dit bij een rentevergoeding van 1,5% een jaarlijkse derving van inkomsten van €1.290,-. Daartegenover staan mogelijke toekomstige dividenduitkeringen.

Met toetreding tot Circulus BV krijgt de gemeente Rozendaal er een verbonden partij bij als bedoeld in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, welke als zodanig wordt opgenomen in de paragraaf verbonden partijen in de begroting.

Door het aanschaffen van de aandelen kunnende volgende financiële kengetallen worden beïnvloed:

- **Solvabiliteit** - de verhouding eigen vermogen en totale verhoogen. Het aankopen van bezit met eigen middelen heeft geen invloed op de solvabiliteit (%)
- **Weerstandvermogen** - de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen. Het weerstandvermogen is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en het risicoprofiel. Het weerstandvermogen wordt uitgedrukt in de weerstandsratio.
- **Weerstandscapaciteit** - De weerstandscapaciteit kan op verschillende manieren worden bepaald. Feitelijk komen alle budgetten, ook vrije reserves of bestemmingsreserves waarvan de bestemming nog gewijzigd kan worden hiervoor in aanmerking. Het verlagen van de Algemene reserve kan een negatief effect hebben op weerstandsratio. Dit speelt pas een rol bij het bepalen van de jaarrekening resultaat en bestemmen hiervan.

Uitkering dividend

De AVA bepaalt op welke wijze er wordt omgegaan met winst van de onderneming. De afgelopen jaren heeft de AVA van Circulus BV er voor gekozen om de winst van de onderneming niet als dividend uit te keren maar te gebruiken voor strategische investeringen.

Kosteneffect uitvoering dienstverlening en perspectief

De kostenopgave van Circulus BV is vergeleken met de huidige kosten voor het huishoudelijk afvalbeheer in de gemeente (kosten voor 2025 na herziening contract met Ter Horst). Om deze kostenopgaven aan te sluiten op de gemeentebegroting zijn alleen de vergelijkbare kostencategorieën uit de gemeentebegroting meegenomen. De kosten voor de uitvoering van de dienstverlening worden vastgesteld vooraf aan de operationele start per 1 januari 2026. De tarieven voor de diensten die aan de gemeente door het publieke bedrijf in rekening worden gebracht, zijn transparant en gebaseerd op de werkelijke kostprijs.

In de onderstaande tabel is de prognose van de totale kosten voor de afvalinzameling en -verwerking opgenomen op basis van de op dit moment bekende overeenkomsten en het voorstel van Circulus. Deze kosten kunnen mogelijk nog wijzigen als gevolg van o.a. wijzigingen in de verwerkingstarieven voor huishoudelijk afval, opbrengen (of kosten) voor grondstoffen en overheidsheffingen. Hierop heeft de gemeente Rozendaal en/of Circulus maar beperkt tot geen invloed. Ten aanzien van 2025 verwachten we een verhoging van tussen de €50 en €60 per huishouden.

Onderdeel	2025	2026	2027	2028
Kosten afvalinzameling en -verwerking*	€290.000**	€ 280.000	€ 286.500	€ 290.000

* kosten zijn exclusief toerekening personele kosten Rozendaal en btw

** In 2025 zien we een kostentoename van ongeveer € 55.000 ten opzicht van begroot. Met name als gevolg van hogere kosten voor het afvalinzamelcontract van de huidige leverancier.

Vervolg

Na besluitvorming door de gemeenteraad wordt het voorgenomen besluit (ontwerpbesluit) met eventuele aanpassingen, opnieuw geagendeerd voor definitieve besluitvorming door het college. De

raad wordt hierover geïnformeerd. Vervolgens wordt met Circulus BV de formeel juridische bekrachtiging voor toetreding voorbereid. Dit omvat:

- instemmen door deelnemende gemeenten in de aandeelhoudersvergadering met deelname van de gemeente Rozendaal in Circulus BV;
- inregelen participatie van de gemeente via aankoop aandelen in Circulus BV;
- opdrachtverlening door de gemeente van de inzameling, verwerking en andere afvalbeheertaken vanaf 1 januari 2026 aan Circulus BV;
- het sluiten van de dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente en Circulus BV;
- het maken van werkafspraken rondom dienstverlening incl. het inregelen van werkzaamheden om een goede overgang per 1 januari 2026 te garanderen.

Communicatie

De gemeente informeert de inwoners tijdig dat Circulus BV per 1 januari 2026 de inzameldienst voor huishoudelijk afval zal verzorgen namens de gemeente. We zullen in deze communicatie benadrukken dat de dienstverlening (= ophalen van afval/grondstoffen) blijft zoals men die gewend is. Vanaf 2026 zal Circulus BV, in samenwerking met de gemeente, de reguliere communicatie verzorgen over het inzamelen van huishoudelijk afval, preventie en het verbeteren van afvalscheiding.

Bijlage(n)

1. Collegevoorstel bij ontwerpbesluit tot deelname aan Circulus
2. Vertrouwelijke bijlagen bij collegevoorstel

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester